

Bölüm 26

CİNSEL YOLLA BULAŞAN ENFEKSİYONLARDA TANI YÖNTEMLERİ

Prof. Dr. Pınar Zarakolu
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

GİRİŞ

Cinsel temasın epidemiyolojik olarak önemli olduğu bir grup hastalık, tek bulaşma yolu bu yol olmamasına rağmen, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE) başlığı altında toplanmıştır. Human immunodeficiency virus (HIV) enfeksiyonunun 1980'li yıllarda tanımlanması ile tekrar güncellik kazanan, halk sağlığı sorunu olarak tüm dünyada önemsenen enfeksiyonlardır. Sıklıkla belirti ve bulgu vermeksizin seyreden bu enfeksiyonların kesin tanısı için laboratuvar testlerinin kullanımı gereklidir.

Günümüzde çok sayıda genç ve cinsel yönden aktif insan CYBE ile karşılaşma riski altındadır. Sifiliz, gonore ve klamidya enfeksiyonları antibiyotiklerle kolaylıkla tedavi edilebilirken; human papilloma virus (HPV), herpes simpleks virus (HSV) ve HIV enfeksiyonları kesin tedavisi olmayan enfeksiyonlardır.

Dünyada Durum

Dünyada her yıl yaklaşık 357 milyon 'iyileştirilebilir' CYBE vakası meydana gelmekte; 143 milyon kişi *Trichomonas vaginalis*, 131 milyon kişi *Chlamydia trachomatis*, 78 milyon kişi gonore, 6 milyon kişi sifiliz etkenleri ile enfekte olmaktadır. Bununla birlikte 500 milyon kişinin genital HSV, 290 milyon kadının HPV ile enfekte olduğu bildirilmektedir. Enfekte kişilerin üçte biri 25 yaşın altında gençlerdir.

Molluskum kontagiosum

Çocuklarda ve HIV infekte kişilerde yüzde, yetişkinlerde daha çok genital bölgede yer alan benign lezyonlardır. Cinsel ilişki dışında doğrudan vücut teması ve kontamine havluların ortak kullanımı ile de kişiden kişiye bulaşabilmektedir. Tipik olarak küçük, ortası pembe-beyaz, sıkınca içinden peynirimsi bir madde çıkan papüller şeklindedirler.

SONUÇ

CYBE kontrol programlarının temel unsurlarından biri tanı testlerinin kullanımınıdır. Laboratuvar testlerinin kullanımı sürveyans, klinik tanının kesinleştirilmesi ve tarama amacıyla olabilir. Hastanın yaşı, klinik tablo ve riskli davranışların varlığı testlerin seçiminde önemlidir. Mikroskopisi, kültür ya da hızlı tanı testleri her birinin avantaj ve dezavantajları mevcuttur. Testlerin seçiminde duyarlılık, özgüllük, kullanım kolaylığı, maliyet her biri önemli unsurlardır. Laboratuvar testlerinin kullanımı asemptomatik hastalarda tarama ve tanıya olanak sağlar. Gereksiz tedavileri önler.

DSÖ, CYBE prevalansının düşük olduğu bölgelerde basit, ucuz ve hızlı testlerin (point of care, POC testler) kullanımını özellikle asemptomatik/ asemptomatik kadınlarda CYBE kontrolünde önermektedir. Ancak bu testlerin özgüllük ve duyarlılığının optimal olmadığı akılda tutulmalıdır. Semptomatik hastada veya enfeksiyon olasılığı yüksek hastada kullanımları daha iyi sonuç vermektedir.

NAAT testleri günümüzde referans method olarak önerilmektedir. Tarama ve tanı amaçlı kullanılabilirler. İdrar, hastanın kendisi tarafından alınan vajinal sürüntü gibi örneklerin kullanılması avantaj sağlamaktadır. Birçok etken bir arada tanımlanabilir. Ancak bu testlerin maliyeti yüksektir.

KAYNAKLAR

1. UptoDate. Approach to the patient with genital ulcers. 27.02.2017. Erişim: www.uptodate.com
2. UptoDate. Diagnostic approach to women with vaginal discharge or vulvovaginal symptoms. 27.02.2017. Erişim: www.uptodate.com
3. Uptodate. Diagnosis of gonococcal infections. 27.02.2014. Erişim: <http://www.uptodate.com>
4. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Sexually transmitted diseases treatment guidelines, 2015. MMWR 2015. Erişim: <http://www.cdc.gov>
5. Baron EJ, Miller JM, Weinstein MP, Richter SS, Gilligan PH, Thomson RB Jr, et al. A guide to utilization of the microbiology laboratory for diagnosis of infectious diseases:

- 2013 recommendations by the Infectious Diseases Society of America (IDSA) and the American Society for Microbiology (ASM). *Clin Infect Dis* 2013; 54: 1-100.
6. Mayo Clinic Test Catalog. Rochester, Minnesota: Mayo Medical Laboratories, 2013.
  7. Meritt DF, Vulvovaginitis. In: Kliegman MR, Stanton BF, St. Geme III JW, Schor NF (eds). *Nelson Textbook of Pediatrics*. 19th ed. Philadelphia: Elsevier/Saunders, 2011:1865-1869.
  8. McCormack WM. Urethritis. In: Mandell GL, Bennett JE, Dolin R (eds). *Mandell, Douglas and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases*. 7th ed. Philadelphia, Pa: Elsevier Inc. 2010: 1485-1495.
  9. Zarakolu P, Ünal S. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve genel özellikleri. In: Topçu AW, Söyletir G, Doğanay M (eds). *İnfeksiyon Hastalıkları ve Mikrobiyolojisi*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Tıp Yayınevleri, 2008: 1111-15.
  10. Zarakolu P, Ünal S. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve pelvik enfeksiyonlar. In: Ayhan A, Durukan T, Günalp, S, Gürkan T, Önderoğlu LS, Yaralı H, Yüce K (eds). *Temel Kadın Hastalıkları ve Doğum Bilgisi*. 2. baskı. Ankara: Güneş Kitapevi Ltd. Şti., 2008: 817-827.